

CZTERY RECEPTY NA DOBRE CZYTANIE I PISANIE

wg prof. Marty Bogdanowicz

I. Czytanie na raty

Metoda ta może spowodować przełamanie obaw i niechęci dziecka do czytania. Dorosły swoją obecnością tworzy miłą atmosferę, pobudza zainteresowanie treścią książki, podnosi motywację dziecka do czytania, objaśnia trudne słowa ułatwiając zrozumienie treści, a czytając na zmianę z dzieckiem, przyspiesza tempo czytania.

Należy ustalić stałą porę czytania („albo gasimy światło i idziesz spać, albo mamy pół godziny na czytanie”) oraz czas czytania (20 –30 minut). Zależnie od wieku dziecka wydłużamy czas czytania, szczególnie czytania samodzielnego.

Uczeń młodszy

1. Dziecko czyta na głos
(zależnie od możliwości: od jednej lub kilku linijek tekstu do ½ strony)
2. Dziecko czyta razem z dorosłym na głos („chórem”, dorosły nieco ciszej)
(dwa razy więcej, np. od dwóch linijek do 1 strony)
3. Dorosły czyta dziecku na głos
(trzy razy więcej, np. od trzech linijek do 3 stron)
4. Dziecko czyta samo po cichu
(cztery razy więcej, np. od 4 linijek do 4 stron) powtórka z całego cyklu (pkt 1 – 4)
5. Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne – opowiadanie lub pisemne – w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem.

Uczeń starszy

1. Dziecko czyta na głos
(zależnie od możliwości: od ok. ½ - 1 strony)
2. Dorosły czyta dziecku na głos *
(trzy razy więcej, ok. 3 stron)
3. Dziecko czyta samo po cichu
(cztery razy więcej, ok. 4 stron), powtórka całego cyklu (pkt 1 – 3)
4. Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne – opowiadanie lub pisemne w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem
5. Podsumowanie przeczytanego rozdziału – streszczenie rozdziału i dyskusja nad wybranymi problemami.

* Dobrze, aby dziecko, słuchając tekstu czytanego przez dorosłego, jednocześnie śledziło go w książce. Najlepiej więc mieć drugi egzemplarz lektury. W takiej sytuacji dziecko jest aktywne – czyta po cichu, lecz z większą łatwością. Dla urozmaicenia można uprzednio nagrać odpowiednie fragmenty tekstu na kasetę magnetofonową, zamiast czytać je „na żywo”. Ma to tę zaletę, iż daje okazję uczniowi do samodzielnej pracy. W obydwu przypadkach należy czytać w nieco zwolnionym tempie tak, aby dziecko podczas słuchania nadążało ze śledzeniem tekstu w książce.

II. Książka Mówiona – Audiobooki

„Książki mówione” to taśmy magnetofonowe, płyty CD albo pliki MP3 z nagraniami lektur szkolnych, które służą dzieciom w przyspieszeniu procesu czytania lektur. Można je wypożyczać w bibliotekach dla osób niepełnosprawnych (niewidomych), bibliotekach pedagogicznych czy w dużych bibliotekach publicznych.

Rodzice prezentują początek „książki mówionej”, a dziecko kontynuuje czytanie reszty rozdziału z użyciem kasyety magnetofonowej.

1. Słuchanie tekstu (z taśmy) z jednoczesnym śledzeniem go w książce (czytaniem) (np. 2 strony)
2. Słuchanie tekstu bez czytania (kilka stron)
3. Powtórka (pkt 1 –2)
4. Streszczenie przeczytanego tekstu (ustne lub pisemne – w formie planu czy wypracowania) lub dyskusja nad tekstem
5. Podsumowanie przeczytanego i wysłuchanego rozdziału – streszczenie i dyskusja

III. Dyktando w 10 punktach – z komentarzem ortograficznym

Punkt 1. Umowa

Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące zawsze tylko 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.

Punkt 2. Wybór tekstu

Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.

Punkt 3. Komentarz ortograficzny

Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni, poszukuje uzasadnienia pisowni).

Punkt 4. Zapisywanie

Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).

Punkt 5. Kontrola 1 – dziecko

Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.

Punkt 6. Kontrola 2 – dorosły

Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.

Punkt 7. Kontrola 3 – dziecko

Dziecko ponownie sprawdza tekst za pomocą słownika ortograficznego.

Punkt 8. Kontrola 4 – dorosły

Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst – wzór, z którego dyktował zdania.

Punkt 9. Kontrola 5 – dziecko

Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.

Punkt 10. Poprawa

Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyrazy przez przypadki).

„Dyktando w 10 – punktach” :

1. utrwała znajomość pisowni,
2. wytwarza nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania.
3. wytwarza nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a tym samym dziecko ma poczucie odpowiedzialności za napisany tekst.

IV. Potyczki z ortografią – samodzielna praca starszych uczniów

I. Przygotowanie.

1. Załóż zeszyt do ćwiczeń ortograficznych.
2. Powtórz i utrwal zasady pisowni.
3. Na końcu zeszytu prowadź” Słowniczek trudnych wyrazów”.

II. Pisanie z pamięci – co dzień.

1. Przeczytaj uważnie fragment tekstu, który sam wybrałeś (4-5 niezbyt długich zdań).
2. Przeczytaj pierwsze zdanie, zapamiętując tekst i pisownię wyrazów; uzasadnij pisownię trudnych wyrazów (powtórz i utrwal odpowiednią zasadę pisowni).
3. Powiedz tekst z pamięci.
4. Przeczytaj powtórnie zdanie, sprawdzając, czy dobrze zapamiętałeś.
5. Napisz tekst z pamięci.
6. Sprawdź zapis i zrób korektę /nie patrząc na wzór/
7. Porównaj zapis ze zdaniem wzorcowym. Jeśli popełniłeś błędy, nanieś poprawki i przejdź do dalszych etapów.
8. Zakryj zdanie wzorcowe i zdanie napisane.
9. Napisz powtórnie to samo zdanie.
10. Sprawdź zapis i zrób korektę.

III. Poprawa błędów.

1. Wypisz wyrazy, w których popełniłeś błędy i podaj odpowiednią zasadę ortograficzną.
2. Wykonaj ćwiczenie utrwalające pisownię tych wyrazów (zastosuj w krzyżówce, ułóż z nimi zdania, utwórz rodzinę wyrazów pokrewnych albo wybierz ćwiczenie z jakiegoś zbioru ćwiczeń).
3. Wpisz je do słowniczka (na końcu zeszytu).

IV. Sprawdzian – co tydzień.

1. Pracuj codziennie, zapisując datę przy wykonanych ćwiczeniach.
2. Po tygodniu ćwiczeń poproś kogoś, aby podyktował ci zdania, które codziennie pisałeś.
3. Sprawdź, o ile mniej błędów zrobiłeś niż poprzednio i popraw je (według wzoru jak wyżej).

Po każdym tygodniu ćwiczeń pokaż zeszyt nauczycielowi. Powodzenia!

Opracowała mgr Joanna Rakowska – pedagog

Bibliografia:

1. Bogdanowicz M.: Recepty na dobre czytanie i pisanie. W: W. Turewicz (red.) Jak pomóc dziecku z dysortografią. Zielona Góra 2000. ODN, s. 37–51.
2. Bogdanowicz M., Adryjanek A.: Uczeń z dysleksją w szkole. Gdańsk 2004: Wyd. Operon.
3. Bogdanowicz M., Adryjanek A., Rożyńska M.: Uczeń z dysleksją w domu. Gdańsk 2007: Wyd. Operon.